

Sammendrag og anbefalinger
NOAS' rapport om kristne konvertitter fra Iran

Tro, håp og forfølgelse

Sammendrag

NOAS har gjennomgått rundt 100 saker hvor utlendingsforvaltningen har avslått søknader om beskyttelse fra iranske konvertitter. Praksis er vurdert på bakgrunn av tilgjengelig landinformasjon og i forhold til Norges internasjonale forpliktelser og UNHCRs anbefalinger.

NOAS mener at dagens praksis ikke tilstrekkelig ivaretar iranske konvertitters beskyttelsesbehov. Konsekvensen er at mennesker med et reelt beskyttelsesbehov blir returnert til forfølgelse i Iran.

NOAS mener det er grunnlag for å kritisere praksis i Utlendingsnemnda (UNE) på følgende punkter:

UNE tar ikke stilling til hvordan asylsøkeren kan utøve sin tro ved retur til Iran, herunder hvilke religiøse fellesskap som er reelt og lovlig tilgjengelige for iranske konvertitter.

I beskyttelsesvurderinger utelater UNE vesentlig informasjon fra Landinfos beskrivelse av situasjonen for konvertitter i Iran.

UNE framstiller faren for arrestasjoner og situasjonen ved fengsling av konvertitter som mindre alvorlig og omfattende enn det tilgjengelig informasjon gir grunnlag for.

UNE anvender ikke samme vurderingskriterier for konsekvenser av åpenhet om sin tro for konvertitter som for politiske aktivister og homofile asylsøkere.

UNE skriver i sine vedtak at det finnes kristne fellesskap i Iran som består av «så vel etniske kristne som av konvertitter».¹ En slik beskrivelse gir et uriktig inntrykk av situasjonen for konvertitter, som nektes adgang til de registrerte, anerkjente kirkesamfunn i Iran. Iranske myndigheter overvåker disse kirkene og kirkeledere pålegges å nekte tilstedeværelse av muslimer og konvertitter under gudstjenester. Så lenge konvertering fra islam ikke anerkjennes av iranske myndigheter, er ulovlige hjemmekirker de eneste kristne fellesskap konvertitter har adgang til.

UNE legger til grunn for beskyttelsesvurderinger at det kun er ledere og medlemmer av kirkesamfunn med særlig utadrettet virksomhet, som er spesielt utsatt i Iran. I UNEs vurderinger utelates informasjon fra Landinfos rapport om iranske konvertitter fra 2011. Her står det at også «medlemmer av hjemmekirker er spesielt utsatt i Iran».² Ved å utelate vesentlig informasjon om konvertitter, kan behovet for beskyttelse avvises på feilaktig grunnlag og mennesker returneres til forfølgelse.

I UNEs vurderinger av fengsling av konvertitter i Iran vektlegges det at «den overveiende andelen av arrestasjoner er av kort varighet» og at «mindre profilerte konvertitter» løslates etter kort tid.³ Det UNE ikke problematiserer, er hva som i mange tilfeller ligger bak arrestasjoner av kort varighet og løslatelse etter kort tid.

---

¹ Blant annet i vedtak av 9.januar 2014

² Landinfo Temanotat, (7. juli 2011) Iran: Kristne og konvertitter, s.18, tilgjengelig fra: http://www.landinfo.no/asset/1771/1/1771_1.pdf [lastet ned 5. juni 2014]

³ Fremkommer blant annet i UNEs vedtak av 10.januar 2014

Tilgjengelig informasjon om fengsling av konvertitter viser at iranske myndigheter benytter flere tvangsmidler overfor arresterte konvertitter. Tidligere arresterte forteller om:

Bruk av tortur i fengsel. Enten utsettes den fengslede for tortur eller ektefelle hentes inn og tortureres.

For å bli løslatt tvinges konvertitter til å signere erklæring om frasigelse av sin kristne tro og tilbakevendelse til islam.

Myndighetene krever høye beløp i kausjon for å sette fri kristne konvertitter. Dette legger store økonomiske belastninger på den enkelte og hans/hennes familie.

Anklager om apostasi – frafall fra islam – opprettholdes etter løslatelse. Apostasi er forbudt i Iran og kan medføre dødsstraff. Ved å beholde såkalt «åpen sak» mot en løslatt konvertitt, opprettholdes trusselen om ny fengsling og brutal behandling.

UNE forutsetter at konvertitter ved retur til Iran kan «tilpasse seg hjemlandets sosiokulturelle normer».⁴ Det vil i praksis si en forventning om at de legger bånd på seg i utøvelse av sin religiøse tro for å unngå reaksjoner og forfølgelse fra myndighetene. NOAS mener at utlendingsmyndighetene må legge samme vurderingskriterier til grunn for konvertitter som de gjør overfor politiske aktivister, og de siste to årene også overfor homofile. Politisk overbevisning medfører politisk aktivitet. På samme måte medfører religiøs overbevisning religiøs aktivitet. Utlendingsforvaltningen ber ikke politiske aktivister å begrense sin aktivitet for å unngå forfølgelse. På samme grunnlag kan man heller ikke be konvertitter om å begrense sin trosutøvelse for å unngå forfølgelse.

Høyesterett uttalte i 2012 at en homofil som ønsker å være åpen om sin legning ved retur til et hjemland der homofile utsettes for forfølgelse, har krav på beskyttelse.⁵ Denne vurderingen er lagt til grunn i instruks fra Justisdepartementet fra juni 2012 om behandling av asylsøknader fra homofile. Den samme vurderingen mener NOAS må legges til grunn for behandling av asylsøknader fra konvertitter.

---

4 Fremkommer i UNEs vedtak av 9. januar 2014

5 Rt-2012-494 av 29. mars 2012. p.57: «Det skal altså ikke legges til grunn at asylsøkeren vil tilpasse seg hjemlandets sosiokulturelle normer når det gjelder seksuell orientering. Det må i stedet spørres om søkeren virkelig er homofil eller vil bli oppfattet som homofil av potensielle forfølgere i hjemlandet. Videre må det undersøkes om homofile som er åpne om sin seksuelle orientering i hjemlandet, er utsatt for forfølgelse i konvensjonens forstand. Dersom det er tilfellet, må det vurderes hva den enkelte søker ville gjøre hvis han eller hun ble returnert til hjemlandet. Hvis søkeren ville være åpen om sin seksuelle orientering, har han eller hun en velbegrunnet frykt for forfølgelse, selv om forfølgelse kunne vært unngått ved å holde den seksuelle orienteringen skjult. Dersom søkeren derimot ville skjult sin seksuelle orientering og på den måten unngå forfølgelse, må det undersøkes hva som er årsaken til dette. Hvis årsaken er at han eller hun selv mener det er riktig å holde den seksuelle legningen skjult, skal søknaden avslås. Det samme gjelder dersom årsaken er sosialt press – såfremt sanksjonene ikke er av en slik karakter eller omfang at de i seg selv utgjør forfølgelse. Er det derimot frykten for forfølgelse som er årsaken til at søkeren velger å skjule sin seksuelle identitet, må kravet om "velbegrunnet frykt for forfølgelse" anses oppfylt.»

NOAS' anbefalinger

Troverdighetsvurdering - er konverteringen reell?

I saker der asylsøker ved ankomst oppgir konvertering som asylgrunnlag, alene eller sammen med andre anførsler, vil asylsøkeren under asylintervjuet hos Utlendingsdirektoratet (UDI), ha mulighet til å fortelle om konverteringen og frykten for å returnere til Iran. I saker der konverteringen skjer etter ankomst i Norge, gis asylsøkeren som oftest ikke mulighet til å forklare seg på nytt om de nye anførselene.

Svært mange saker, der konverteringer har funnet sted i Norge, blir avgjort av utlendingsforvaltningen uten at asylsøkeren har fått mulighet til å forklare seg om de nye forholdene. Asylsøkerens troverdighet blir tatt stilling til, uten at asylsøkeren har fått muligheten til å forklare seg direkte for myndighetene.

Uttalelser fra fagpersoner innen teologi eller kristent organisasjons- og menighetsliv tillegges liten vekt i vurderingen av asylsaker. Prester vil ofte ha best kjennskap til søkerens konvertering og vil også ha det beste faglige grunnlaget for å avgjøre om asylsøkeren er en reell konvertitt. Prester og pastorer er kvalifisert til å uttale seg om forståelse av religion. Likevel ser vi i praksis at uttalelser om konvertittens tro og utøvelse av tro tillegges liten eller ingen vekt i vurderingen om asylsøkeren er en reell konvertitt.

NOAS anbefaler:

Som hovedregel må saker hvor konvertering anføres, og der det er tvil om klagerens konvertering er reell, avgjøres i nemndmøte med personlig fremmøte i samsvar med utlendingsforskriftens § 16-9.

Uttalelser fra menigheter, prester, biskoper og andre ledere innenfor kirkesamfunnet som konvertitten tilhører må tillegges større vekt i troverdighetsvurderingen.

Retten til trosutøvelse uten frykt for forfølgelse

Forvaltningen har utviklet en praksis der det i utgangspunktet ikke tas stilling til hvordan asylsøkeren skal utøve sin tro ved retur til hjemlandet. I stedet vurderes det hvordan asylsøkeren kan tilpasse seg hjemlandets forhold for å unngå forfølgelse.

Retten til religionsfrihet er en grunnleggende menneskerett som Norge er forpliktet til å beskytte, ifølge FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP). Konvensjonen har forrang for andre lover som er i strid med rettighetene i konvensjonen, jf. menneskerettsloven § 3. Norske myndigheter er pliktig å vurdere asylsøkerens mulighet til å utøve sin religion og kan ifølge non-refoulement-prinsippet ikke sende konvertitter tilbake til forfølgelse i hjemlandet.

UNE henviser konvertitter fra Iran til å tilpasse seg landets sosiokulturelle normer. NOAS mener en slik tilpasning medfører at søkere mot sin vilje må skjule sin religion, noe som er i strid med prinsippene i Flyktningkonvensjonen (FK).

Norske myndigheter må likestille grunnleggende menneskerettigheter og ikke indirekte svekke flyktningkonvensjonen. UNHCR understreker i sine anbefalinger at religiøs tro er så fundamentalt for et menneskes identitet at man ikke kan tvinges til å skjule, endre eller gi avkall på sin tro for å unngå forfølgelse. Norske myndigheter kan derfor ikke forvente at konvertitter skal tilpasse seg de sosiokulturelle normene i hjemlandet og gi avkall på sin religion for å unngå forfølgelse. NOAS anbefaler at metoden som benyttes for å vurdere beskyttelsesbehovet i LHBT-saker etter høyesteretts dom av mars 2012⁶ gjøres gjeldende også i saker som omhandler retten til trosutøvelse.

NOAS anbefaler:

I vurderinger av asylsaker må det tas stilling til hvilke muligheter asylsøkeren har til å utøve sin religiøse tro ved retur, uten å risikere forfølgelse.

Konvertitter skal ikke henvises til å begrense utøvelse av sin tro og tilpasse seg sosiokulturelle normer ved retur. Beskyttelsesvurderingen må ta utgangspunkt i hvilken risiko som eksisterer for alvorlige reaksjoner når klageren utøver sin tro, alene og sammen med andre, offentlig eller privat.

Når konvertitten har forkynning og misjoneringsvirke som en del av sin trosutøvelse, skal ikke vedkommende bli avkrevd å begrense denne delen av sin religionsutøvelse ved retur for å unngå forfølgelse.

Risiko ved retur

Landinformasjonen som er presentert i dette notatet, blant annet fra Human Right Watch, understreker at det ikke bare er ledere i hjemmekirker som er utsatt for forfølgelse, men også vanlige medlemmer av disse trosfellesskapene. Dette bekrefter også informasjon i Landinfos temanotat fra 2011, hvor det fremkommer at medlemmer av hjemmekirker er spesielt utsatt i Iran. UNE må derfor legge til grunn at deltakelse i hjemmekirker medfører en reell fare for forfølgelse. Hjemmekirker er det eneste fellesskapet der konvertitter kan utøve sin tro sammen med andre kristne. For at konvertitten skal kunne utøve sin religion ved retur vil han/hun måtte oppsøke slike ulovlige fellesskap.

NOAS er kritisk til at UNE utelater vesentlig innhold i landinformasjon om situasjonen for konvertitter i Iran. Informasjonen som legges til grunn for vedtak er dermed ikke lenger i tråd med meningsinnholdet i kilden det refereres til. Dette gir en feilaktig fremstilling av situasjonen for konvertitter i Iran og kan medføre at vurderingen av søkerens beskyttelsesbehov blir gjort på et uriktig grunnlag.

Synlig deltagelse i kristne trossamfunn og aktivitet av et visst omfang i Norge vil kunne være kjent for iranske myndigheter gjennom deres utstrakte overvåkning av den iranske diasporaen. Dette kan medføre alvorlige reaksjoner for asylsøkeren ved retur. Tilbakemeldingene fra returnerte konvertitter de siste seks månedene styrker denne oppfatningen.

---

6 Rt-2012-494 av 29. mars 2012, se forklaring i rapportens sammendrag.

NOAS anbefaler:

Det må legges til grunn at deltagelse i hjemmekirke medfører en reell risiko for forfølgelse og dermed gir grunnlag for beskyttelse.

Det må legges til grunn at utadrettet misjonering, også i Norge, medfører fare for forfølgelse ved retur til Iran.

Kontakt i NOAS:

Rådgiver Jon Ole Martinsen, tlf. 40 49 36 89, jon.ole.martinsen@noas.org

Rådgiver Eirin Hindenes, tlf 40 04 74 39, eirin.hindenes@noas.org